

Таня Чонкова - генерален секретар на НББАЗ

ЧЕТВЪРТА АВТОМОБИЛНА ДИРЕКТИВА И БЪЛГАРСКИТЕ ЗАСТРАХОВАТЕЛИ

На 26-27 юни 2007 г. в столичния хотел „Хилтън“ се проведе семинар на тема „България - член на ЕС и страна по Многостранныя гаранционен договор и по Договора между Компенсационните органи и Гаранционните фондове на държавите от Европейското икономическо пространство. Четвърта и Пета автомобилна директива на ЕС и приложенията им“. Форумът бе организиран от Националното бюро на българските автомобилни застрахователи (НББАЗ) и Гаранционния фонд (ГФ).

В работата на семинара участие взеха представители на КФН, НББАЗ, ГФ, застрахователните компании - членове на НББАЗ, както и на организации, обработващи щети и уреждащи претенции по застраховка „Гражданска отговорност“.

По една от най-важните теми - Четвърта автомобилна директива, лектор бе Таня Чонкова - генерален секретар на НББАЗ. Г-жа Чонкова се спря на отговорностите и задълженията на НББАЗ според изискванията на тази директива и разясни ролята на сдружението като Компенсационен орган, както и на кореспондентите и на представителите за уреждане на щети.

Четвърта автомобилна директива е от голямо значение за българския застрахователен пазар след пълноправното членство на страната ни в ЕС от 1 януари 2007 г. Основните положения от нея са транспонирани в Кодекса за застраховането. Тя установява специалните условия, които се прилагат при получаване на обезщетения в следните случаи:

1. От пострадали лица в резултат на ПТП, настъпило в страна членка на ЕС, различна от страната членка, в която живее пострадалият, и ПТП е причинено от водач на МПС, което е застраховано и обичайно се намира в страна членка.

2. От пострадали лица при ПТП, живеещи в страна членка, когато ПТП е настъпило в трета страна - член на системата „Зелена карта“, и вредите са настъпили по вина на водач на МПС, което обичайно се намира и е застраховано в страна членка на ЕС.

Директивата не само създава условията, но и сочи начина, механизма на защита на интересите на пострадалиите при ПТП граждани от ЕС, така че те да бъдат обезщетени винаги и напълно за причинените им щети, както и да бъдат улеснени при предявяване на своите претенции.

В тази връзка директивата установява правилата за създаване и работа на определени институции, които да способстват за осъществяване на тези цели.

На първо място се говори за **представители по щети**. Съгласно нашето законодателство, синхронизирано с Четвърта директива, всеки застраховател, предлагащ застраховка „Гражданска отговорност“ (ГО), е задължен да има представители по уреждане на щети във всяка страна членка от ЕС, различна от тази, в която той официално е регистриран. Такива списъци следваше да предадат всички застрахователи, които поискаха преценизиране по застраховка ГО. Изборът на представители се прави без ограничение, а представителят може да работи за повече от един застраховател. Предстои подписване на двустранно споразумение между българската страна и швейцарската страна за приложимост между двете страни на Четвърта директива, което е необходимо поради факта, че Швейцария не е страна членка на ЕС, но принадлежи на ЕИП, което ще доведе до взаимното назначаване на представители по щети както за българските, така и за швейцарските застрахователи.

Представителите по щети трябва

да притежават достатъчно правомощия, за да представят едно застрахователно дружество, така че да е възможно уреждането на претенциите на пострадалите лица, и то на официалния език на страната членка, от която е пострадалото лице. **Институтът на представителя** е създаден да улесни пострадалото лице, така че то без ограничение (даже езиково) да може да се завърне в страната си и оттам чрез представителя да заяви претенциите си за обезщетение пред застрахователната компания на виновния водач. След като бъде сезиран представителят, в рамките на срок от три месеца от датата на претенцията той следва да събере необходимите материали, свързани с щетата, и да я обработи, за да може пострадалият да получи разумно предложение за обезщетяване на уврежданията си, както и да може да получи разумно обяснение защо някои пунктове от претенцията не се приемат и не могат да бъдат удовлетворени, или пък че вината не е добре изяснена.

От друга страна, пострадалото лице има и правото **директно** да се обърне към **застрахователя на виновния водач**.

Цялата информация относно представителите за уреждане на щети следва да се съдържа в създадените съгласно Четвърта директива **Информационни центрове в страните членки на ЕС**.

В директивата се съдържа задължение за всяка страна членка на ЕС да създаде Информационен център, чрез който да се осигурява своевременно достъп до информацията за представителите по щети, и да подпише на двустранна основа договори за взаимодействие между отделните информационни центрове.

Информацията в тях се съхранява **за срок от седем години** след прекратяване на застрахователния договор на регистрирания автомобил. Информационните центрове следва да могат да дават незабавна информация на пострадалите за това къде обичайно се намира МПС на виновния водач, името и адреса на застрахователя му, номера на застрахователната полица, кой е представителят за щети. В него трябва да се съдържа информация за броя на зелените карти, които се издават за трети страни, и броят на полиците за Гранична застраховка ГО. Ако някои от тези данни са лични, то предоставянето им трябва да се съобрази с местното законодателство по съхранение и предоставяне.

Изключително важни са точ-

ността и навременното подаване на информацията от застрахователните компании до Информационния център, за да може НББАЗ веднага да реагира на ежедневните запитвания за даване на покритие по регистрационен номер. Практиката показва, че е изключително важно да се намери механизъм за актуалност на информацията в Информационния център към ГФ.

От 1 януари 2007 г. НББАЗ изпълнява допълнителни функции на Компенсационен орган, което е регламентирано в Четвърта директива. В тази връзка и в това си качество НББАЗ подписа споразумение с всички Компенсационни органи от страните членки на ЕС. **Целта на това споразумение е в рамките на член 6 на Четвърта директива да бъдат определени функциите и задълженията на Компенсационните органи и редът за възстановяване на изплатените обезщетения.**

Компенсационният орган е упълномощен от държавата членка, в която е установен, да обезщети увредените в резултат на застрахователното събитие лица, когато събитието попада в приложното поле по смисъла на член 1 на Четвърта директива, т. е. когато ПТП е настъпило в страна членка на ЕС, която е различна от страната членка, в която живее пострадалият, и е причинено от използване на МПС, застраховано и обичайно намиращо се в страна членка на ЕС, и е налице една от следните хипотези:

1. Ако в **тримесечен срок** от датата, когато увреденото лице е предявило претенцията си за обезщетение до застрахователната компания на МПС, причинило застрахователното събитие, или до представител на тази компания за уреждане на претенции, застрахователната компания или нейният представител за уреждане на претенции **не са дали мотивиран отговор** по претенцията;

2. Ако застрахователната компания **не е назначила представител**

за уреждане на претенции в държавата по пребиваване на увреденото лице;

3. **МПС** не може да бъде идентифицирано;

4. В **двумесечен срок** от застрахователното събитие не е възможно да бъде установено представителя за уреждане на претенции.

Във всяка от хипотезите по-горе Компенсационният орган, получил претенцията за обезщетение, трябва незабавно да уведоми:

1. Застрахователя на МПС, чието използване е причинило застрахователното събитие, или представителя за уреждане на претенции;

2. Компенсационния орган в държавата членка по установяване на застрахователя, който е издал полицата;

3. Лицето, причинило застрахователното събитие, ако е известно за това, че е пре-

патени до него от Компенсационния орган, отговорен за възстановяване на обезщетението, които искания са включително с цел оценка на вредите по претенцията;

● прилага при определяне на отговорността и обезщетението приложимия закон на държавата, в която е настъпило застрахователното събитие.

Компенсационният орган, който изплаща обезщетение на увредено лице, има право на възстановяване на изплатената като обезщетение сума чрез отправяне на искане до Компенсационния орган в държавата членка, в която е установено застрахователното предприятие, с което е сключен застрахователният договор. Възстановяването включва, като се изключи всичко останало, следното:

1. Сумата, платена като обезщетение на увреденото лице, като се посочат сумите, платени за вреди на

Снимки ХАЧИК РУМЯН

дъвнена претенция от увреденото лице, и че ще бъдат предприети действия в отговор на претенцията в двумесечен срок от подаването ѝ.

Компенсационният орган предприема действия в двумесечен срок от датата, на която увреденото лице предяви претенция до него за обезщетение, но производството пред него се прекратява, ако в този период застрахователното предприятие или негов представител за уреждане на претенции дадат мотивиран отговор на претенцията в резултат на информацията, която му е била съобщена.

След изтичането на двумесечния срок Компенсационният орган пристъпва към разглеждане на претенцията на увреденото лице, независимо от това какъв е последващият отговор, даден от застрахователното предприятие или неговия представител за уреждане на претенции.

Компетентният Компенсационен орган се въздържа или прекратява действията в полза на увредените лица, които са предявили съдебен иск направо срещу застрахователя и когато увреденото лице е подало претенция за обезщетение направо до застрахователя на МПС, използването на което е причинило застрахователното събитие, и е получило мотивиран отговор в тримесечен срок от подаване на претенцията.

Компенсационният орган е единственият орган, отговорен за обезщетението на увреденото лице. Той:

● отговаря на искания за предоставяне на информация, из-

мущество и телесни увреждания, включително смърт;

2. Сумите, изплатени за външни услуги - например хонорари за вещи лица, юристи или лекари, всички присъщи разходи за даването на указания и за съдебни или извънсудебни способности за уреждане на претенцията;

3. Таксите за обработка на претенции, покриващи всички други разходи по смисъла на член 4.3.

В случаите, когато **МПС в двумесечен срок не може да бъде идентифицирано, претенция за възстановяване от Компенсационния орган се отправя към Гаранционния фонд** на страната членка, в която е настъпило събитието. Ако в двумесечния срок не е възможно да бъде установено застрахователното дружество, претенцията за възстановяване на платеното обезщетение и свързаните с това разходи се отправя към ГФ на страната членка, в която МПС обичайно се намира. В случай на събитие по вина на МПС от трета държава претенцията за възстановяване се отправя срещу ГФ на страната членка, в която е възникнало ПТП.

Сумата, подлежаща на възстановяване, може да бъде оспорена само от органа, който извършва окончателното плащане, ако Компенсационният орган, който се е произнесъл по претенцията на увреденото лице, не е взел предвид съществена информация, която му е била съобщена, или не е спазил правилата на приложимото право.